

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
3 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштомском
уштомом непосредно админи-
страцији „Гл. Црног.“ на Цети-
ње, или отпратившима новина
на коју друго пошту, а коме је
паричије, може се претплатити
код г. Петра Рамадановића, К. Ц.
агента у Котору, а у Србији код
г. Миле Старића књижара у Био-
граду. Дошле се шаљу уред-
ништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цвара
по три новчића за први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ

— Њ. В. Престолонаследник
Њаз Данило налази се у Петро-
граду у потпуном здрављу код сво-
је сестре Њ. Ц. В. Њазинице Стане
Романовске. Поводом његовог бавље-
ња у руској престоници, између
осталог, петроградско „Н. Време“
пише: „Млади Наследник већ је
одавна стекао искрено симпатије
како у својој отаџбини, тако и по
другијем државама. Ма да је још
млад, црногорски Престолонаследник
одликује се ријетким тактом, умје-
њом трактирати озбиљна политичка
питања, и својим урођеним свој-
ствима, како по конацима источних
властелина, тако по јевропским дво-
ровима, он свуда буди искрене сим-
патије... За вријеме својих путо-
вања Престолонаследник пажљиво
посматра догађаје, упознаје се са
државнијем и друштвенијем трудбо-
ницима, и о свему пише свом оцу,
Њазу Николи... Престолонаследник
Данило путује никогдита и сада се
находи у Петрограду. Васпитање
Престолонаследника лично је ру-
ководио Њаз Никола. О лично-
сти Њазе Николе писало се врло
много, и он ужива код нас такву
популарност и такву исту љубав,
као у својој отаџбини.“ Из ових
редака најгледнијег петроградског
листа може се видјети, каквијем сим-
патијама предеријетају нашега Пре-
столонаследника у престоници ве-
лике словенске Царевине.

— Барон Макио, министар ау-
стро-угарски при Њазевском Дво-
ру, отпутовао је на осуство.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 2 априла.

Лицем на наше Блатовијести
холандеска влада разаслала је позиво
на међународну конференцију, која
се има састати у Хагу, престоници
холандеске краљевине, иницијативом
руског Цара Николе. Како стоји у
тијем позивима, на конференцији ће
се водити преговори на основу друге
пате грофа Муравјева, коју смо у
своје вријеме саопштили нашим чи-
таоцима. На овој конференцији ће уч-
ествовати деветнајест јевропских држа-
ва, америчке Сједињ. Државе, Китај,
Сијам, Персија, Јапонија, то јест, све
владе тако званог образованог сви-
јета, као и државе, које стоје у до-
диру непосредном или посредном са
међународнијем политичким живо-
том. „Наступа — воли петроградско
„Н. Време“ — вријеме од великог
интереса и знаменитости. При општем
топлом саучешћу свијех образова-
них народа к великодунној иниција-
тиви руског Цара, владама ових
народна предстоји да покажу, колико
искрено оне дијеле погледе својих по-

даника. Русија ће се појавити у Хагу,
ослањајући се на велике масе рускога
народа. Друге државе требало би да
покажу, да се и оне налазе у таквом
истом положају. Садашња неизвјест-
ност односно могућих последица
конференције почеће се разјасњавати
првијех дана њезиног савјетовања.
Другом нотом руско владе питање
је постављено на сасвијем одређи-
љен основ. Тиче се не разоружања,
како су говорили и мислили многи
ентузијастички идејом општег мира, него
проналаска средстава, да се удари,
ако ће и за вријеме, граница постоја-
ном умножавању расхода на војску
и флоту. Има се у виду такав међу-
народни поредак ствари, при ком
цјелокупност и неприкосновеност сва-
ке државе неће зависити само од
њиховијех војенијех сила, него и од
узјамних између влада и ако не фор-
малнијех уговора, а оно од истовјет-
ности њиховијех погледа на могућ-
ност ријешити мирним путем нека
свијетна питања. Западни присташе
руског предлога иду још даље. Они
се заносе вјеројатнијем судом добри-
јех људи, рјешању којег суда морају
се подложити дотичне владе, које су
између себе у сукобу. То је пре-
красна машта, али ништа више него
машта. Потпуно разоружање Јевро-
пе и услиште образованог свијета —
ствар је немогућа, и остаће још
дуго немогућом, до једне савјетске
конференције, која ће моћи фактички
доказати велику опасност данаш-
њег милитаризма. Руски представ-
ници на предстојећој конференци-
ји изаћи ће са предлозима много
скромнијима и који се лакше могу
остварити. Мислимо, да ће они наћи
код преставника осталијех држава
симпатичног одзива односно основне
мисли Узвишенога Покретаца овога
међународнога савјетовања. Уз пи-
тање о скраћењу броја случајева
оружанијех сукоба, потакнуће се по-
једна питања о ублажавању рат-
нијех ужаса, кад рат постане неиз-
бјегнијем. У међународном праву,
које је сад на снази, давно већ по-
стоје задаће таквог ублажавања.
Нема узрока мислити, да учесници
ове конференције неће пожелети те
задаће развити у одређенијем облику,
с намјером да се облакна терет
оружане борбе за оне мирне станов-
нике, који у њој не учествују. Међу-
народно савјетовање, које се има
отворити у Хагу, вјеројатно, неће
се брзо свршити. У току престоје-
ћих мјесеца Јевропа ће пратити
озбиљном пажњом ток раце конфе-
ренције и могуће је, да ће, по
извјештајима, како уздолазе из кон-
ференције, број песимиста расти
а број оптимиста падати. По на-
шем мњењу, тијем се не треба
смущавати. Било би тугаљиво, да се
инострани државе безусловно разиђу
с Русијом, и неугодно већ и усљед
расположења њиховијех поданика,
који играју видну улогу у њиховом
политичком животу. Али и допу-
стивши, да се хагска конференција
заврши неуспјехом са формалног гле-
дишта — из политичке историје
свршетка овога вијeka неће се моћи

избрисати тај факт, који носи собом
последице, да је мисију миротворца
узео на себе Цар најсилније ратне
државе, и да су се неке државе уда-
љиле од практичнијех последица сав-
јетовања, у ком су оно добровољно
учествовале, док су са свијех кра-
јева образованог свијета стизала
најтоплија одобравања иницијативе
руског Цара. У том смислу од осо-
битог је интереса, какав ће положај
узети на конференцији Инглеса,
Њемачка, Сједињене Државе, и може
бити сама Француска. Преставници
овијех држава мораће исказати своја
мисљења у исто доба, када њихове
владе теже, да увеличају број сво-
јих војска и убојне силе својих фло-
та. На карактер престојећег међу-
народног савјетовања не може да то
не упливине, али још један пут —
хагска конференција неће проћи без
резултата, него ће оставити дубоки
траг и неизгладив у историји двије
последице године XIX. вијека.

Исти лист пише: „Као што је
познато, ватиканска влада изјавила
је жељу да активно учествује у дје-
ловању конференције и да пошаље у
Хаг свога преставника. Томе се опр-
ла италијанска влада, која је моги-
вирала свој протест тијем, што Ва-
тикан даас не преставља засебну
државу, и што је сфера његовог
уплива искључиво духовна. Изгледа
да се сада постигло потпуно сагла-
сије. Паришки „Нор“ саопштава, да
ће папском нуцију бити допуште-
но да присуствује на сједницама и
да учествује у савјетовању, али без
права гласа. Како се чује, престав-
ник Ватикана биће мјесни папски
интервјуије Тараси. Овај прелат
био је са кардиналом Алијардијем у
Москви, а за тијем је остао неко
вријеме у Петрограду, гдје је оста-
вио успомену као тактичног човјека,
који иде отворенијем путем и добро-
жељељем. Овај пут у Русију иста-
као га је упореду првијех ватикан-
ских државника. Нема сумње да
ће се он умјети у Хагу држати
строго својих граница и његов
уплив, у смислу савјета, биће кори-
стац, а у питањима опште државни
јема он ће, наравно, следовати упу-
ству кардинала Раполија, који је
по праву заслужно име поборника
мира и законитости.“

О учествовању ватиканског пре-
ставника на конференцији много се
писало по новинама, и по овоме саоп-
штењу руског листа изгледа да се
пронашао срећни пут, којим могу
бити задовољни и Квиринал и Вати-
кан. На сваки начин, ако се то оби-
стани, учинила се уступка Ватикану
и то по настојању Русије, као фран-
цуске савезнице, обзиром на пред-
стојећи избор новог Папе, о чему
се већ брину поједине државе; а
неки су листови већ предрицали, да
ће Италија попустити, цијеном подр-
жавања свог захтјева у Китају од
стране Русије и Француске, и из
Рима већ се чује, да ће нови
италијански посланик у Пекину на-
ставити дјеловање односно Самусеког
залова у потпуном споразуму са ру-
скијем, францускијем, њемачкијем, и
инглескијем послаником.

† ДИМИТРИЈЕ КАТИЋ
1845—1899.

Биоградски „Нови Одјек“ овако пи-
ше о овом честитом Србину:

Димитрија Катича, двадесетпетогоди-
шњег борца за народна права и слободу,
толикогодишњег народнога посланика,
народнога првака, пониклога из смјерне али
у смјерности својој поносите и јаке куће
ерпскога селца, првака којим би се могло
подићи и далеко старија и много већа
земља и држава од наше миле и драге
Србије — нема више међу живима! Поно-
сна и питома Ресава изгубила је у покој-
ном Катичу својега најбољег сина, како
рече г. Рибарац, Србија једнога од најбо-
љих, од најчаснијих и најкарактернијих,
једнога узорнога и угледна сина свога.

А шта да кажемо ми, политички дру-
гови и једномишљеници, ми радикали и
Катичеви бојни другови оне дуге и мучне,
и још никако невршене политичке борбе
за унутрашње консолидовање Србије, за
полагање демократске и широке народне
основе овог стожера и нади ерпскога
племена, ове наше тако вољене и тако
иначе несрећне Србије?! Шта смо ми изгу-
били у Димитрију Катичу, у овоме узор-
ном преставнику данашњег ерпскога се-
љака и Краљевини Србији, који је још
једнако кључ за унутрашњу политику Ср-
бијину?

Ми, плачни и ожаловљени другови,
ми политички једномишљеници и бојни
садрузи покојнога Катича не умјемо ни
огледати да то ријетима исказемо и под
перо ставимо. Ми за то немамо ни довољно
ријечи ни довољно снаге. Онај болни јек
који је Катичева смрт у цијелој Србији
изазвала, онај узвик признања и дивљења
који се отимље из груди и пријатеља и
противника широм цијеле Србије онеме
узором животу и непоколебљивом карак-
теру и сувише притискују и дирају нашу
дубоко потресану и ожаловљену душу, да
бисмо ми могли у овој прилици, у овом
тешком и мучном тренутку за нас, друго
и више што чинити но плакати и ридати!...

Покојни Катич је рођен у селу Цр-
квицу, у питој Ресави, године 1845,
а 1859-60 је довршио трговачку школу из
које је постала и развила се данашња Рес-
авска београдска — с „приваходним“ ус-
пјехом, као и његов по школи за годину
дана млади аристократ и дошлице политички
друг и једномишљеник покојни Адам Бо-
госављенић.

Довршивши трговачку школу, покој-
ни Катич је прекинуо даље школовање и,
после бављења од двије године у Београду
у трговини, вратио се својој кући у село,
гдје је, као економ, остао до смрти своје.

Животом својим свратио је још за
рана пажњу на себе цијеле околине своје,
и чим је навршио тридесет година те до-
био законску могућност за то, постао је
изабраник и стални представник Ресаве у
Народном Представништву за последињих
двдесет и пет година, изумијајући само
1884. и 1898. годину. Први пут је дошао
у Народни Представништво 1874. године,
и најрије је припадио тако знајом либе-
ралној странци, чему ће бити, можда, до-
приносила околност што му је ујак, покојни
Милосав Протић, био у том политичком
коду. Али је он брзо ту фазу пребродио и
ушао у политичко коло млађег кољена
нашега, поставивши другом покојнога Адама,
Пашива, Велимировића и других предста-
вника радикалне странке којој је брзо по-
стао један од првака, и као такав остао
јој до смрти њеран и непоколебљив тумач
и представник.

Покојни Катич оставља после себе
ожаловљене: мајку, домаћицу, млађег сина
на дому, и старијег Симу Д. Катича
нижињера.

Вјечан му био спомен међу нама и
свима Србима, које је тако братски вољно
и за њихову срећу и бољу будућност тако
предано радио!

Тако радикални „Н. Одјек.“

Какво је пак поштовање покојник ужи-
вао у Србији и изван радикалне странке,
види се најбоље из телеграма, који је г. С.
Рибарац, један од вођа либералне странке,
управио покојниковој породици, и који
гласи: „Узимам искрено и живо учешће у

вашој несрећи: с поштовањем одличнога грађанина и великог родољуба, с патриотским дивљењем одушевљеном и храбрим борбу у ратовима за ослобођење и независност, и се осјећајима туге, што је наша Ресава изгубила својег најбољег сина.“
Покој души тако доброд Србина!

Њижевност, умјетност и просвјета.

Корнет. (Љешанска нахија) 21 марта 1899 год. († Јанко Ускоковић) Кад бисмо упоређивали наше старије просвјетне раднике са млађима, без дубљег проучавања закључили бисмо, да су пошљедњи далеко измакли пред првима. Али ако узмемо у обзир тешкоће околности, прилика и средстава за васпитање првих, нећемо погрјешити, ако нашим старијим радницима на пољу просвјете одмо достојно признање и заслужну благодарност. А да овим мислима не прећерујемо, довољно је да се у најчешћим потезима сјетимо два најважнија непријатељска чиниоца старијег пригорског васпитања: с једне стране тешке сиромашне прилике, а са друге непрекидна непријатељска навала, које с најјачом силом притискају пригорски народ. Колико је онда муке морао издржати, колико неприлике савладати јадни Пригорац, па да постигне и мање школско васпитање, не да се ни замислити. Али прегалачки, одважни и истрајни дух пригорски и те огромне тешкоће побједоносно савлађивао је, јер наша просвјетна историја са поносом може да изнесе лијепа број ових мукотрпних просвјетних радника, који су у пркос безбројним тешкоћама са истинственом вољом трчали за књигам по манастира код попова и калуђера, па и изван наше драге отаџбине.

У колу тих неуморних радника на пољу просвјете био је и *двдети и шестогодишња учиств Јанко Ускоковић*, који се 19 ов. мј. послје подуже и тешке власти, у 56 години примјерног живота преседа у вјечност. Овај врли покојник савлађујући све тешкоће сиромаштва пограничног Пригорца, пошто је код попова и калуђера свршио ондашње наше основно васпитање, тешкији са њим и болшим знањем — не плашећи се оште животног опасности — одважи се још као дијете, те ипешке на опанке пође преко Турске у Србију, гдје у Биограду ступи у богословију. По свршетку ове похитао је у своју драгу отаџбину, гдје се примио тешког и мучног рада, али узвишене и свете учитељске дужности, које је, као што напријед рекох, достојно вршио са пуне 25 год. Тежак је и претежак учитељски живот, али ни сва мука, ни големи недостаци ондашњих учитељских средстава, ни његове обилате материјалне оскудице не могоше поколебати вољу, угушити дух, одвратити од светог позива овог врлог покојника, јер се је за цијело вријеме дугогодишњег учитељства подједнако показивао и односно према драгим ученицима, не као сухопарни старјешина, већ као прави и неуморни васпитац, као најближни учитељ своје премале дјеце, старајући се из свију сила, да од повјерене му омладине спреми отаџбини ваљане и честите људе, украшене свијема врлинама чојства и поштења, а све на темељу религиозно-моралног васпитања; — те као такав од хиљаде својих ученика уживаше исто поштовање,

које одају срећни синови милим родитељима. А народ, међу којим је живио и са којим се састављао, високо цијенио његове трудове, дубоко поштујући његово добро срце и хришћанску душу, заволео га са најбољим симпатијама, јер покојник бјеше у народу уважени проовједник узајамне љубави и међусобне слоге, те се ево у таквој дивној љубави и поштовању на општу жалост пресели у вјечност са овог паћеног свијета.

У пошљедњим годинама његова учитељског рада здравље га изневјери, ушљед чега прије неку годину морао отпочинуту, а за свој, како му гласи „декрет“ гл. шк. надзорништа, 25 годишњи учитељски одлични рад, успјех и владање добио је доживотну пензију.

Као год што се наш дични покојник знао достојно одржати на висини позива у учитељском раду, тако се и као борац за отаџбину показао безрекоран, због којих су заслуга његове преи красила војничка одличја за храброст; а као признање чојства и поштења добио је и високо одликовање Данилова реда V. степен.

Обзиром на његове заслуге наше свештенство, главари, учитељи и народ поштарали су се, да се покојник што свечаније сахрани, те су у спроводу похитали осим учитеља и ученика осп. школе државеских и градачке многобројни народ Љешанске нахије, Ђомана, Љешкопоља, Подгорице, Куча у Зете, те су по најчешћем народном обичају ожалости и пошљедњу пошту указали незаборављеном покојнику, којем су се приликом дирљивим говорима са пош. учит. Јанком опростили, у цркви г. учит. Марко Ј. Вукчевић, а на гробу г. Мит. С. Вукчевић.

Врли покојниче, лака ти родна земља, души рајско насеље, а међу нама вјечна усмона!

— р. Вук.

(НОВЕ КЊИГЕ.) Добили смо следеће нове књиге:

Споменица о преносу праха Вука Стеф. Караџића из Беча у Биоград, 1897. По одлуци Српске Краљевске Академије среди Андра Гавриловић професор. Београд, Државна Штампарија Краљевине Србије, 1898. Цијена 1.50 дина.

Двојни и трјојни савез. Др Алеке. Митровић. Отштампано из „Дјела“ Биоград, парна радикална штампарија, 1898. Цијена ?

Мцири, поема М. Ј. Љермонтова. Превео Ник. Ст. Љубиша. Прештампано из „Гласа Пригорца.“ Цетиње, државна штампарија, 1899. Цијена ?

Статистика бугарских школа у Турској за 1893—94 школску годину од М. В. Веселиновића. Биоград, штампано у државној штампарији Краљевине Србије. Цијена 0.60 динара.

L'Italia e la questione albanese. Terzo congresso geografico italiano. Antonio Baldacci. Firenze, tipografia M. Ricci. Via San Gallo, 31. — 1899.

Г. Балдаћи, познати италијански ботаничар, и наш добри пријатељ, који је и кроз неки дио Арбаније путовао научном сврхом, у колико је могао, јер нам је познато, на прилику, прије двије године, да је покушавао из Скадра да предузме једну научну екскурсију, па се морао незрело повратити, поднио је на трећем географском италијанском конгресу, у облику саопштења,

у своје свадбено рухо: кад се ливаде зелене, кад се усјеви повијају од вјетра, дајући плаву слику. Али управо оно што даје највише живост слици, то је читав сплет ријека и рјечица, потока и поточица, а сред тога сплета поносни Лим са змијастим током, а на врхунцу стоји језеро, које је центар свега овога. Оно изгледа ондје као велики гауда у кући, без кога би кућа била неуредна и неспремна за дочек одличних гостију. Особито оно оживи у прољеће и лето. У прољеће: ту су ти леки да тријебе своје ливаде, други да ору њиве, једни да прошећају до језера, трећи да хватају у мреже прекарену рибу, а кроз гомиле људи, жена и дјеце виде се по шапњацима стада. У лето: неко жање, неко веже, неко коши, неко пласти, садилежа; неко се одмара, неко иде по језеру на чапцу да се расхлади од љегње занаре итд.

Кад чојек таласасте њиве и ливаде, што се пружају око језера, постепено издижући се к планини, погледа; па кад види мрежасту сплет потока и ријека, које хитају Лиму; кад чује жуборење и хучну лончаву Лима; кад види разноликост биља, о как вијенац свега смрчеву гору: онда се оно мора осјећати да је у некој вишој надземаљској сфери: гдје нема гадних и неких подлости, себичности, сплетака, тангине, паклених смјерова и т. д! — Ондје чојек упозна и види своје ништавило, а с тим види оште величину и премудрост Божију. У овим околностима и разматрању морало би срце најкоренијег грјешника да омекша и не би могло, а да не зашјева заједно с Салмо-дјенцем: „Јако возвеличанасја дјела твоја Господи, веја премудростију створиша јеси.“

што зна и што мисли о Арбанији, тако блиској Италији и Црној Гори. Саопштење је ово врло поучно и нама симпатично.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Српска Банка у Загребу.) „Наше Доба“ доноси, послје треће главне скупштине Српске Банке у Загребу, из пера г. Ђ. В. следећи чланак:

Успјех и рад Српске Банке за прошлу 1898. год. може свакога дионичара и Србина потпуно задовољити. Дионичари добивају на свој уложени новац по 2 ф. на дионичу, дакле близу 6 по сто, у резервни фонд се уноси 5100 ф., који чини сада укупно 120.000 ф. У име трошкова оснивања уплаћено је 4658 ф. 40 п. а у име намјештаја и прибора 741 ф. 19 п. Годишњи промет банке износио је 1898. год. преко 30 милиуна фор.

У ош дана скупштине држана је конференција чланова управе, надзорништа и повереника банчаних, на којој је у ужем кругу претресана како радња банчина од прошле године, тако и подuzeћа, која се у бућуће чинити смјерају. Главна је ствар, која предстоји, издавање хипотекарних заложница. Управа банке, у намјери да постепено рашпри и сам дјелокруг банке по 16. §. својих статута, а наиме да отпочне у већем размјеру издавање хипотекарних заложница, спремила је све услове, који по закону ам. губују Српску Банку на издавање таквих заложница: наиме има банка и данас свога резервног фонда од 120000 ф., а осим тога спремила је и засебни јамчеви фонд на ту цијелу у 20.000 ф. По томе су оправдани изгледи, да ће земаљска влада ускоро одобрити Српској Банци право на издавање хипотекарних заложница, а тиме ће доћи банка у стање, да може хипотекарне зајмове у широком размјеру издавати, па што се са свију страна општа и велика потреба показује. Српска Банка чини припреме, да у Будимпешти отвори своју филијалу, односно прва комисионарску експозитуру јер је познато, да преко Будимпеште иде у велико српска трговина како домаћа тако и она из Србије и Босне, те ће таква филијала, односно експозитура Српске Банке у Будимпешти бити од велике користи како за банку, тако и за српске тргоце и подuzетнике ради посредовања код куна и продаје робе и трговачког промета у онште.

Српска Банка узима у закриље и потпомаже оснивање српских земљорадничких задруга, од којих су 40 до данас акредитоване код ње, и броје 1030 чланова, уживају 53.000 фор. кредита, дакле долази на свакога члана просјечно 50 фор. зајма. Поред тога има банка нарочите органе, који упукују земљорадничке задруге и воде контролу над њима.

Радо биљежимо, да су и у пошљедње вријеме под егидом Српске Банке оснивани нови новчани заводи у разним крајевима нашега народа, као у Пакрацу, Ђолајници, Беловару, Окучанима, Кореници и Ерденику, те има данас 68 новчаних завода, који са Српском Банком своје послове обављају. Банка са својим органима прегледа пословање ових завода, води свиденицију о њиховој кредитној способности, о поузданости управе и тачности унутра-

Али и ово овакво уживање природних љепота сасвим је ништавно према уживању слободе, за коју је чојечји род толико крви пролио и жртава принио на њен олтар. Баш онда, кад је највеће и најслађе уживање душевно, нукије из прикраја пушка каквог дивљег Арнаутина, и то се уживање прекине, а они што су здрави разбјегну се којекуда, да траже себи спаза. Онај што падне од зликовачке руке, остане на мјесту: ако је још у снази и да се замијени (што је веома чест) и никад не остане неосећен макар од најдљег еродетвеника.) Зликовци за такво грозно и варварско дјело ником не одговарају; иду безбрижно и весело кући, жалећи само финек ако нијесу кога згодил. — Замислимо само како би било уживање, да је ово под владом пригорског што је, у осталом, још одавно и дано требало да буде? — То је незамисливо. Ова би земља у потпуном смислу личила на обећану од Бога Јеврејима земљу: „У којој тече мед и млијеко.“

Ово је једна најљубља слика о овоме крају. О њему би се могло говорити с разних гледишта; у њему би се могло наћи много што-шта за расијетљење наше историје; али тамо од пера нико још није ушао, ниш смје, ако није рад оставити тамо своје кости: одмах би га убил дивљи крволочни Арнаут, које три цивилизована Јевреја на своју срамоту и нијека, у коме је!!! —

Околнина одвуче нам пажњу за часак, те оставио прани предмет, оком жалимо рећи двије-три ријени.

Као једни малени и врло познати дио, по величини преторној, ове когласе доље јесте село Велика, које је према

пшег руководства, те евентуално прекида свезе са заводима, кад би се томе основног повода показало.

При оснивању Српске Банке у Загребу многи су имали зебњу, да Загреб, лежећи на периферији српскога народа у овим крајевима, није подесно мјесто за оснивање великог новчаног завода народног и да се ту неће моћи лако кретати и напредовати. Међутим се та зебња потпуно неоснованом показала, јер главна тежина наше банке не лежи никако у самоме Загребу и његовој непосредној околнини, него обухвата трговачке и кредитне свезе са свима нашим већим мјестима и са свима српским угледним трговцима, индустријалцима и подuzетницима на земљишту цијеле Хрватске и Славоније; тако исто има лијепога промета и у Угарској и Босни. По томе је и посао Српске Банке у Загребу врло разгранат и огроман. Тако је Српска Банка прошле године отпорила 27.000 пословних писема и 5000 новчаних писема односно упутица. Отуда се види, да Српска Банка концентрише све важније српске новчане и кредитне интересе на цијелој територији Хрватске и Славоније; тиме се изваја еманципација нашег народа испод материјалне и шне превласти туђинске, отклања штетни уплив туђински, а снажи материјална снага и морално самопуздање народно. Биће прилика, да у овом листу саопштим, како хрватски листови суде о радњи и уливу Српске Банке на трговачке, новчане и кредитне одношаје у тим крајевима и каква им значаја приписују. Свакоме пак праоме Србину мора мило бити, да се интезивни уплив Српске Банке и у несрпским круговима јако осјећати почне.

Напољеству ваља још једну околност споменути, која се такође у врло повољне појаве убрајати има. Познато је наиме, да је Српска Банка основана на 45.000 дионича по 100 ф. дакле на капиталу од 4.500.000 ф., од којих је уплаћено 1.530.000 ф. и има већ резервног фонда 120.000 ф. Од поменутих 45.000 дионича било је цијеле прошле године преноса само од 300 комада дионича, и то већном усљед смртних случајева; куре је акцијама био непреслао и сада је изнад номиналне вредности. Она врло значајна околност свједочи, да су акције Српске Банке у добрим и поузданим рукама, да се сматрају више као фамилијарни папир и да ријетко на продају долазе. Ми радо износимо овај повољан извјештај пред нашу публику, и очекујемо од освједочене ревности, свјесног и неуморног рада управе „Српске Банке“ да ће она и у будућности моћи кретати успјех и развитак овог највећег новчаног завода нашег народа у овим крајевима.

Прихрањивање и поњење пчела. Има пчелара који мисле, да треба ичеле вјештачки прихрањивати у Априлу, да би тим нагоини матицу, да бујније развија друштво, а има их, који са свим то одричу, и веле, да је за наше крајеве сасвим непотребно, јер у априлу има пчела већ довољно наше. Она разлика у мишљењу сасвим је природна. Јер за многе радње код пчела, не може се утврдити стаљно правило, које би важило за цио пчеларски свијет! То све зависи од климе, положаја и вегетације једне околнине. — Другојачији је руски март, а другојачији наш. Разлика је између талијанског и нашег априла. — Пчелару је главно да познаје живот пчели и своју околину, па с погле-

осталим околним селима велико и отуда назив „Велика.“

Кад се пође од малене варошице Плана низ Лим десном обалом, доћи ће се у село познато из давне прошлости као крваво разбијште. То су ти Повишћи. Идући још мало од њих, доћи ћемо на само ушће Величке Ријеке. Ако ондаде бацимо један поглед на село, он ће нам се зауставити на планини Ваганици. Од Ваганице пустила се једна коса до сред села, до мјеста, гдје се двије рјечице саетају, чинећи Величку Ријеку. Ова коса и дијели село на двије равне половине. С обје стране види се по једна веома узана долинца, које су начињене од тих пошепутих рјечица. — Како поред тих рјечица, тако него и поред главне ријеке пружа се уска долина, а поред ње неке заравни с терасама, што су постале временом од ријеке — њеног тока. Сав овај положај чини лијепо слику и пријатне утиске на странца, који први пут види овај крај, као и на сваког, који обраћа пажњу и посматра га.

По овој долини виде се ливаде, њиве, а између њих раширкане куће, које љети једна промаљају свој горњи крај од усјева — кукуруза. И ако у куће без плана, хигијенских и естетичких захтјева направљене, и ако се ове заравни и уздужна тијесна равнина стјењење стрменим земљиштем, које је образло шумом; ипак све ово, скупа узет, доса је романтично. Бријегови и планина чинили су услугу селацима у томе, што су могли држати повисе стоке, а равница опет давала је добру багину за исхрану становништва. Једном ријечу било је благостање.

ЛИСТАК.

ВЕЛИКА.

Тамо гдје хучни и бурни Лим излази испод високе и поносне планине Проклетје; тамо, гдје, протичући кроз тихо малено, али величанствено плаванско језеро, раздира многа плодна поља у долини плаванско-гусњској, налази се скромно селце Велика на десној притоци његовој.

Није ништа љешне нег посматрати пут промицања ове чаробне ријеке. То је у свом почетку малена и тиха ријека, која утичући у плаванско језеро изгледа као да ће ту ивјечни сапати да борави; — али није тако. Она ту улази да послје продужи много дужи и значајнији пут, илн управ она се ту одмара и снажи за тај далеки пут и тешку борбу, коју треба да издржи у путовању. На неколико метара испод језера она почне своје тихо и зашано жуборење претварати у бурно хучање. Ондје се почињу дизати вади, играјући се с великим стјењама као вјетрић с листицима дрвета. Кад би чојек жељно да прими укупну слику од овога, требало би да посматра у прољеће њен ток, онда, кад се почне смјерити тоштити и с околних брда сливати се у њу, преко њених притока и притоцица, разумије се. Свуда у овој котластој долини чује се гада громко брујање: свак би рекао да је природа оживила! Ако би пак чојек жељно да прими праву ружичасте боје слику, слику, у којој би нашао рајског уживања, требало би да посматра ову ријеку при крају прољећа, кад се је сва земља обукла

дом на ово гледиште, циљ је овом чланку да расправи истакнути задатак, према приликама у Србији, и према положају наших пчеланика.

Ми сви знамо кад је добар април, да нам се пчеле почетком маја роје, дакле да су достигле врхунац свога развитка да су кошнице пуне и препуне пчела, тако, да не могу све да опстану у кошници, но мора да се дијеле, роје. Али знамо и то, да су такве године ријетке, и да нам се обично пчеле роје у Јуну и Јулу. Шта је дакле узрок да се пчеле у Мају роје, кад је Април добар? Паша, довољно ране, довољно меда. — Даље наши су пчеланици већином по вароши, и околу вароши, по селима, и околу села, а ту су плуг, мотика и ашов учинили своје. — Природност и бујност цвијетне природе, устунили су мјеста таласастој шеници и осталим усјевима, и осим воћа и нешто мало цвијећа, ми немамо Бог зна шта у Априлу. Још кад узмемо да је Април често кишовит вјетровит, те пчеле не могу излијетати по неколико дана, онда је јасно какав је природно пчела у Априлу, и према томе какав је развитак друштва. Зато пчелар треба да спреми богату зимницу за своје кошнице. Ни у једној кошници не смије бити мање од 12 килограма меда. — Пчела аими врло мало меда троши. Пој је велика количина меда потребна за Март, а највише за Април. Али овако богата зимница, почетком, или око половине Априла нестане. Ваши оквири, који су до дна били испуњени медом и које сте ви са задовољством гледали, па вам се чинило чак да су многи тежи, него што су у ствари, сад стоје лаки и празни, али је пуно запечањеног легла, јаја и црна. Готовине је нестало, а принос Априлски слаб је, несталан и непоуздан. Шта ћемо сад? Ми знамо да у колико је принос меда већи, у толико се народ јаче развија, знамо да нам је Април несигуран и онда се морамо помоћи прихрањивањем, јер ми према нашим приликама у Мају и Јуну морамо имати масу пчела. У колико нам природа не даје материјала, меда, у толико га ми морамо вјештачки додати — ако хоћемо да имамо праве користе. Ми смо видјели кад је Април добар, да се пчеле у Мају роје, а кад је хрђав, чак у Јуну и Јулу, дакле тек онда се народ развија а то је доба кад је паша на измаку и од таквих кошница слаба је корист. — Оне се развију оним материјалом, који ми треба да експлоатишемо. — Код рационалног пчелара Април мора бити увијек добар, јер од развитка пчела у том добу зависи сва добит. Ако га не да природа, пчелар мора да га сам створи. У Априлу матица носи масу јаја, и оно мало меда што се светлуда гдје гдје по оквирима, није довољно за исхрану легла колико га матица може произвести — но треба количина меда, колику Април ријетко може када дати.

Ако матица има довољно меда, она ће посити 3—4000 јаја дневно, а ако не, оно неколико стотина, и према томе такан ће вам и развитак кошнице бити. Зато пчелар мора да има спремних, пуних оквира медом, и чим види да је у кошници мед на мањку да их додаје, отклапајући при том поклопце ножем, виљушком или најбоље пчеларском дрљачом. — Нема ли пуних оквира, он их мора прихрањивати раствором медом или шећером. Килограм шећера скувајте у литру воде, нек пребаци неколико кључа, а килограм меда у 3/4

литра воде — мед се не мора кувати ако је из здравих кошница, но просто га растворити. Узмите плитке судиће, да се могу подвући испод оквира и подњаче, успите у њих по 200 грама шећерног раствора, метите одозго дрвене решетке, које ће по раствору пливати, да се пчеле не даде, и свако друго вече, додајте нов раствор — раствор ћете увијек увече додати а у јутру vaditi да се не би тућице навале. — Истина овај посао заматај, нарочито ко има већи број кошница. — Рекосмо заматај, али је за то користан. Јер ако вам се пчеле у априлу не развију, онс ће тек у јуну или јулу избацити можда десе так кила меда од кошнице, а овако ви ће те се већ у мају користити, и ако су вам кошнице са двогубим зидовима, оквири нијесу мањи од 6 квадратних дециметара и имате их 16, ви ће те избацити до 20 кила меда, а у добрим годинама много више — Дакле ко има већи број кошница, рецимо 100, добиће скоро 1000 кила меда влше, то је 1000 динара више, а за ову суму вреди да се човек мало и помучи. — Прихрањивање прије Априла не треба почињати.

Поред овога помаже јако добит у меду и појење пчела у пчелињаку. — За уљеве и стари мед потребно је пчели много воде у априлу и марту. — Узмите да из једне кошнице излијете само 50 пчела да носе воду, и кад немају одмах на пчеланику воде, да пробаве у путу и повратку, свака само по 5 минута то су вам 300 минута или пет сати, а то значи за мјесец дана 150 сати и на 10 кошница 1500! Овдје је узет најмањи број и најкраће вријеме, па онег видите колико се силно времена изгуби за водом, које би вриједне пчеле употребљавале на постове, од којих би пчелар имао много веће користе, а поред овога силне се пчеле полазе по барама, потоцима и ријекама. — Зато сваки пчелар треба да има у пчеланику појила за пчеле. — За омање пчеланике, довољни су обични земљани судови, са широм површином, а мањом висином, и којима ће се сипати чиста вода, а да се пчеле не би давиле, поврх воде мете се дрвена решетка или избушена дашчица, која ће пливати по води. За веће пчеланике, могу се направити дрвени пливачи валовићи, који ће се на више мјеста по пчеланику распоредити. У донијем мјесецима није тако потребно појење, јер пчеле не троше стари мед, и налазе довољно воде у цвијећу. — То ће вам најбоље саме пчеле показати. Док ће вам се у марту и априлу црнати појила од пчела, послје половине маја, и даље видјетеће врло мали број — Појила и решетки треба да су чисте, и да се чешире перу. Добро је у почетку мегнути мало меда на решетки од појила да се пчеле што прије намаме.

Дакле да сведемо. У априлу мјесецу мора пчела да има највише готовине, и у колико је та готовина већа у толико је развиће народа јаче и брже. Нема ли довољно готовине, на обичну пашу не смије се ослонити, по се она мора вјештачки појачати. Тај труд и трошак евојеруко се неплаћује, било у ројевиња или у меду. — Ако хоћете ројеве добићете их много раније, а знамо да смо од ранијих ројева имамо праве користе, ако хоћете меда, добићете га два пута више. — Пчеле у марту и априлу треба појити, јер с тим добијемо много времена за друге користе радове. „Пчелар“.

Ну, она се не заустави на томе што понесе са собом њиве и ливаде, него стаде сада рушити и доводе. Сад тек настаде црно вријеме. Узалуд људи трчаше на све стране и тражише помоћи; узалуд вукоше дрвље и камење да спау те једине заклопце, да им јадна, гола и боса чељад не скапају од љуте зиме. Падонс и куће у мутну воду, а нејака дјечница с тужним мајкама избјегоше на отворено поље. О, велике невоље, што је пала на нејач? Јадне мајке јачу и наричу, а дјеча пиште. Срце би у том часу пукло да је и од челана. Нема никакве утјехе (на пољани вода и озго и оздо, без хљеба, без огња и без свега) којом би јадне мајке олакшале себи. Овдје се било и крваво, мрло и гинуло, палило и робило, али такве љуте невоље не памти нико. Може се и ратовати и глад тријети, али се ово не може. Овдје су све невоље заједно опколиле човека: нема ни хљеба ни стана, нити се има куд, свак пострадао, те нико никоме не може помоћи. На да се окренемо на људе, да видимо шта они раде у том најкритичнијем времену. Ништа и баш ништа! Гледају како им живот пада у мутну воду; гледају како им море притиште земљу; слушају плач и јак своје нејачи, која је ушла очи у њих; па тек само што нијесу полудјели: очи им упале, лице увело, снага мушка изадала, погледи лутају и хтјели би као нешто да говоре, али не знају, онијемали су; хтјели би да траже помоћи од некога, али не умију. Окрећу се напошлетку и својој дјечи, нади, али им немају ништа утјешно казати. Ето такви изгледају они, што се нијесу прије плашили пред највећим опасностима.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 2 априла.

† Сердар Тодор Мујић.

Сердар Тодор, овај добри старина, кога смо ове зиме гледали и с њим се разговарали на Цетињу, умро је на свом огњишту у опутно-рудинском Црквицама у прошли петак, 26 марта, а сјутридан је сахрањен код мјесне цркве, уз велико саучешће народа из све околине.

О његовом животу пишу нам са Граховна сљедеће: „Н. В. Господар поставио га је сердаром опутно-рудинским или града Коричког, јер му је кућа била уза сами град, коју је напустио, када је погранична линија међународне комисије, послје берлинског конгреса, отрже од Црне Горе, па је прешао у опутно-рудинске Црквице под Троглавом, и ту себи колибицу оградно, у којој је и умро, готово напрасно, без боловања у постељи, јер је дан прије окупљао Црквицане да прилажу на дом умоболнијех. Од како је почео пушку носити вазда му је међу првијема пуцала и град је Корички вас крвљу окупан и мраморима ограђен од његовога маха и прегнућа јуначкога, за уједињење са слободном браћом у Црној Гори. Своје погледе вазда је упирао на Цетиње што је најбоље и дјелома посвједочио, кад је напустио и своју кућу, да остане вјеран идеји, којој је из ране младости служио. А такођер је био и јунаштом и разумом један између првијех Херцеговаца, што су му Господар и сви Црногорци вазда признавали. Ето га је и зиме Господар држао на Цетињу три мјесеца и по, и још га је устављао, но се је старац био ужелио своје унучади, те измолити допуштење да се врати својој кући, као да је предосјећао блиску смрт, да умре у наручја своје дјете и своје браће. Остао је једног сина и неколико унучића, а има неколико брата и лијепо број синоваца.“

Живот овог херцеговачког витеза и тако сјајног карактера заслужује труда, да се потанико проучи и опише, јер дјеловање оваквијех људи састављају историју херцеговачке дивне борбе за уједињење са Црном Гором. Ето благодарног зататка нашијем млађијем људима, који пером владају, да нешто привриједи и књижи и отаџбини нашој.

Слава имену а покој души Сердара Тодора!

(Из главног одбора за скупљање добровољнијех прилога на подизање дома умоболнијех.)

(Наставак.)

	Фор. и.
Преко г. Петра Рамадановића:	
Г. Михаило Стани-Вуковић, Бос.	
Крупа.	5 —
„ Ристо Стефановић, Бос.-Крупа	5 10
III. из Ријечког округа, скупио члан окружног одбора г. Ђуро Дреун, а приложили су из <i>Општина Прскоричке</i> .	
Г. Вукета Думов Вучковић	5 —
„ Митар Филипов главни кмет	2 —
„ Марко Николин, официр	5 —
„ Никола Томанов, барјактар	3 —
„ Перо Николин	2 —
„ Филип Јаков	1 —
„ Марко Занов	1 —
„ Илија Занов	1 —
„ Ђуро Перов	1 —

Једино што их у овом тешком искушењу одржа, то је нада на свог узвишеног Господара, који их зашета утјени милостивом помоћи. Но да ли је то довољно, да се они могу послје окријешити и снажити. Не; није. Њима није вода поплавила земљу, па да је могу послје радити, него из темеља одијела с кућама, мјесто чега постоји само пријина и није-мак ријечи. Па шта раде? — Надају се на узвишеног свог Господара да ће проширити границе, како би се могли гдје год настанити. И ако то не би било у скоро времена, онда би јадно и жалосно, биједно и чемерно стање приморало сељаке, да се пуште у туђи свијет, да се потуцају од немиле до недрага за кору хљеба, или да на свом огњишту умру од глади. Овоме је подложна већина огромна особито се то увекана с дана на дан, како поплава и сада се јавља, као нпр. ова. Сми су изгледи да ће једном цијело село одселити се, јер је и иначе земљиште стрмено, па још мало кише треба, па све да сије у ријеку.

Дакле, они што су толико драгих и милих отпавили на онај свијет за отаџбину; они, који се непрестанце и дан дањи боре и чаје кости по највећој пичи и днени и ноћи мрзну се по стражама на сваком крају села. — биће приморани оставити гробове својих предака и њи у туђину, да туђим интересима служе!! — О, проклета судбо, што си донијела? — Дај, Боже, да искрене оно, што би све обрадовало! —

Велика, 19 марта 1899 г.

Ј. М. Поповић.

Иво Томанов	1 —
„ Марко Илић	1 —
„ Мило Савићев	1 —
„ Лабуд Николин	50 —
„ Саво Николин	1 —
„ Ђуро Николин	50 —
„ Крцун Радов	50 —
„ Ристо Крцунов	50 —
„ Ристо Шћешанов	2 —
„ Иво Савићев	1 —
„ Марко Савићев	1 —
„ Перо Андрић	2 —
„ Саво Стеванов Вучковић	1 —
„ Кусејина Милошев Вучковић	50 —
„ Саво Ђурашев Лаличић	3 —
„ Јоко Ђурашев Лаличић	4 —
„ Иван Коичић	2 —
„ Симон Коичић	3 —
„ Перо Митров	1 —
„ Ђуро Милошев	1 —
„ Крцун Јокичић	1 —
„ Перо Ников	1 —
„ Филип Иванов	1 —
„ Саво Томашев	1 —
„ Перо Андрић	1 —
„ Лука Томашев	50 —
„ Томаш Перишин	1 —
„ Кићо Лазов	2 —
„ Јоко Филипов Бановић офиц.	1 —
„ Лука Филипов	1 —
„ Митар Николин	1 —
„ Мило Филипов	2 —
„ Лабуд Филипов	50 —
„ Митар Маркишин	1 —
„ Марко Томов	50 —
„ Јоко Митов	1 —
„ Ђуро Савићев	6 —
„ Перо Савићев Бановић	1 —
„ Јоко Матијашев	1 —
„ Мркан Николин	1 —
„ Илија Петров	1 —
„ Лука Савов	1 —
„ Нико Маркишин Бановић	2 —
„ Филип Митов	1 —
„ Станко Лукин Ратковић	5 —
„ Богдан Лукић	5 —
„ Илија Петров	1 —
„ Јоко Петров	1 —
„ Никола Петров	1 —
„ Митар Ликић	1 —
„ гђа Мара Иванова	50 —
Општина Богутска	100 —
преко г. Ђура Дрецуна.	

IV. из Подгоричког округа, преко окружног одбора приложили су из *вароши Подгоричке*:

Г. Садик-Браћа-Лукачевић, трговац	120 —
„ Андрија Гваденовић, трг.	30 —
„ Селим Бибеаћ, трговац	50 —
„ Сокол Бацо	20 —
„ Јакуп Ђумаповић, трговац	25 —
„ Васиљ Марковић, трговац	35 —
„ Јово Маргитовић, бригадир	20 —
„ Др. Огњеновић, окруж. лекар	20 —
„ Др. Стефанели марвени лекар	20 —
„ Ново С. Поповић, командир	10 —
„ Гитоје Беговић командир	15 —
„ Велиша Лазовић, командир	10 —
„ Дервин Бег Османовић, ком.	10 —
„ Крсто Лацковић, капетан	15 —
„ Дервин Ефовић, капетан	15 —
„ Стефан Рапковић, кап.	10 —
„ Томо Радичевић, капетан-подкомандир	10 —
„ Станоје Чејовић, барјактар	15 —
„ Васиљ Ђиноски, иконописац	20 —
„ Бећо Лачевић	5 —
„ Милош Лецетић	10 —
„ Јакуп Бег Хаверић	5 —
„ Медо Салахагић	10 —

Свега фиорина а. в. 693 50

Од првих приложника 5532 40

Укупна сума до данас 6225 90

(Наставиће се.)

Исправка: Г. Марко И. Шпадијер, секретар министарства војног приложио је 5 фиорини, а не 10 фор., као што је — штампарском погрешком — објављено; — Нуро Уе Крума из *Улцине* приложио је 60 новчића, а Митро Пекар пак један фиорин, а не 1 фор. и 60 новчића, као што је такође прогрешно објављено, што се овдјем — ради штељности исправља.

РАЗНЕ БИЈЕШКЕ.

(Породица новог француског предсједника Лубета.) Жена његова рођена Пикард, кћи је неког трговца из Монтелимара. Из овога брака родило се троје дјеце. Једна му је кћи удата за неког суца у Марсељу; најстарији син му Павле, постао је недавно доктором медицине; млађи син, Емил, има сада тек шест година. Предсједник има једнога брата, који као услужени лијечник живи повучено у покрајини. У Монтелимару, гдје је предсједник живио прије као градоначелник, поздрављали би га на улици обично по сеоском обичају: „добар дан, господин Емиле!“ Стара мајка предсједникова, жена од 85 година, живи повучено у малој општини Марсаи, у којој се Лубет родио. Још док је Лубет био министар и предсједник сената, оствљао би он често Париз, да походи стару мајку у Марсаи. Кад је лани дошао тако једном изненада Лубет к сво-

joj majici, zato kao ju je bаш gdje je htjela da peče хлеб. Чим га је мајка угледала, рече му одмах: „добро Емиле, да си дошао; ја сам већ стара, па ћеш ми помоћи да метнем тијесто у пећ.“ Лубет одмах прихвати: „Наравно, мајко, ја ћу ти радо помоћи“ — и скине са себе капут, да пече хлеб. Други пут — тада је био министар јавних радња а и отац му је био и још жив — дошао је Лубет у Марсану у родитељску кућу. Како оца није затекао код куће, пошао је да га потражи на њиви, гдје је старац радио. Ту се прво изљубио с оцем, скинуо горње одјело и преко воље оца ухватио за плуг и поче орати. „Пусти ти мене“, рече он благо оцу, ти се међутим мало одмор. Сад треба ени да се потруди.“ И он је и даље орао. — И у многим другим приликама показав је Лубет, да није био пријатељ сјаја и раскопи ни бучних светковина. Он се и данас са задовољством сјећа свога ђакована када је станао у тијешеној собици на шестом кату, преко пута које је био сенат, гдје је касније Лубет као пресједник сједно.

Телеграма Бечког „Кор. Бира“.

БЕРЛИН, 28 мар. — Посљедна депеша из Апије од 24/3 јавља мале сукобе око Апије. Бомбардирање се наставља кадикад. Тану Малистоа постављен је за Краља од инглеског и америчког консула и заповједника дотичних бродова. Трговина се зауставила. Сви су магацинати затворени. „Нордајне“ протестира противу интронизације Малистоа, као противу повриједи самоанског трактата.

АТИНА, 28 марта. Сви су изгледати да ће у новом министарству Теотокије увести пресједништво и унутрашње послове, Романос спољашње, Синопулос финансије.

ПЕТРОГРАД, 28 марта — Рударска школа, која је била затворена услед перода дјачкијех, биће опет отворена 17/4.

БУКАРЕСТ, 29 марта. — Велики јавни скуп либералне странке дошло је резолуцију, која одобрава Стурдцију правац. У исто доба на скупу конзервативаца и Флевиета, Флева и Филипеско говорили су против владе. Војска је рашћерала димостранте. Полиција је уапсила све познате агенте изазиваче, и сенатора Брабациану, који је пријетио војсци револвером.

ПАРИЗ, 29 марта. — Дини је у свом говору својим бирачима констатирао спонтанетет избора пресједника, који је показао Јевропи стабилитет републике. Пресуда касационог суда заћуткаће сва индивидуална мишња приватна, која неће више нападати војску, која је обевбеђење садашњости, нада будућности, стража конституције и закона.

ХАГ, 30 марта. — Конференција мира расправљаће искључиво питања изложена у другој руској окружници, искљученом сваке одлуке која се тиче политичкијех односа држава и стана ствари утврђеног трактатима. (Ово је по стотину пута било поновљено! У. „Г. Ц.“) Свака држава имаће само по један глас.

БУКАРЕСТ, 31 мар. — Стурдца је предао Краљу оставку цијелог кабинета. Краљ је молио да министри воде послове докле се ново министарство састави. Ласкар Катарџи, вођа конзервативаца умро је напрасно.

РИМ, 31 марта. — Примајући честитања поводом годишњице доласка на престо, Папа је захвалио Богу на повраћеном здрављу и на утјеху одзива са свију страна. Споменуо је иницијативу руског Цара, која ће бити слављена у историји цивилизације, желећи да велика сврха донесе обилата плода. Папа не жели ништа друго него да му се остави слобода, да врши своју акцију добротворну и миротворну.

АТИНА, 1 априла. — Камара је одобрила избор Зајмиса, и избрала трикинисту Асамадоса за пресједника. Министарство је дало оставку. Краљ је позвао Теотокиса да састави нови кабинет.

БЕРЛИН, 1 априла. — Депеше из Апије доносе, да сукоби још трају, и да се бомбардирање понавља.

КАЉАРИ, 1 априла. — Величанства су стигла. Шеф главног штаба француске ескадре предао је Краљу Хумберту поздрав француске владе. (Боже, како су овдје скупе ријечи бечког „Кор. Бира“, гдје се тиче једне велике манифестације пријатељства између Француске и Италије, дотим не штеди нас обавјештавати потанко о Драјфусовој ствари, и сличнијема! У. „Г. Ц.“)

БЕРЛИН, 2 априла. — Преставници разних странака пријавили су у рајстагу интерпелације о положају на Самоанскијем острвима. Сјутра ће се интерпелације расправљати.

КАЉАРИ, 2 априла. — Фурније у пратњи двају контраадмирала и девет капетана били су примљени од Краља, па од Краљице. Фурније је предао Краљу писмо Лубетово. (У идућем броју знаћемо што више. У. „Г. Ц.“)

АТИНА, 2 априла. — Говори се да ће овако бити састављено ново министарство: Теотокије пресједништво и унутрашње послове, Романос спољашње, Синопуло финансије, Буковник Комондурос рат, Боборис мрнарицу, Јарапаолос правду, Ефтаксиас наставу. Ново министарство ће предложити искључење официра из камаре, ново административно раздјељење краљевине и установљење државне полиције.

БЕРЛИН, 3 априла. — Одговарајући на интерпелације о Самоанскијем острвима у рајстагу Билос је изјавио, да самоански трактат, док постоји, мора бити потпован од три велесило. Ми нећемо никад усвојити уштакв модификацију учиниоу без нашег одобрења. Дотичне одлуке морају бити прихваћене једнодушно. Инглеска је званично пристала на предлог Њемачке односно изашњања једне мјеновитој комисије на Самоанска острва.

КАЉАРИ, 3 априла. — На броду „Бренусу“ био је ручак у част Величанстава. Француски адмирал наздравно је Величанствима, изразивши од стране Лубетово топле жеље за срећу Краљевске породице, народа, војске и флоте италијанске. Краљ је одговорно, да изражени осјећаји наоде о нашијем срцима исти одзив симпатија, којијема су били прихваћени добри трговински односи француско-италијански. Одушевљен тијем осјећајима срдачног пријатељства није за срећу Француско, а у здравље пресједника републике. Величанства су оставили „Бренус“ уз најодушевљеније клицање мрнара „Ура!“

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Ишли су из штампе школски учебници:

ОМИЛИТИКА или Упуство у Црвеном Бесједништву, за своје ученике Богословско-Учитељ. Школе, по *Ј. Амбисајрову* и *П. Фазорову*, саставио *Лизо Поиовић*. Цетиње, К. Ц. Државна Штампарија 1899. Цијена 80 новч.

ЗЕМЉОПИС Књажевине Црне Горе, за ученике III разреда основне школе. Написали: *Ђуро Поиовић* и *Јован Рогановић*, треће издање. Прегледала и

одобрила *К. Ц. Школска Комисија*. Цетиње, К. Ц. Државна Штампарија, 1899. Цијена 20 новчића.

ЧИТАНКА за први разред Основних Школа, саставио *Ђуро Поиовић*. Треће издање. Прегледала и одобрила *К. Ц. Школска Комисија*. Цетиње, К. Ц. Државна Штампарија, 1899. Цијена 20 новчића.

Могу се наручити и купити код *Прве К. Ц. Повлашћене Књижаре П. М. Калужеровића* на Цетињу (Cettigne, Montenegro).

Цетиње, 12 марта 1899.

Број 176/дз.

Управа Државне Штампарије.

Објава.

Плија Лазарев Никчевић из Цеклића пошао је у свијет прије четрдесет година. Фамилији својој није се јављао ево већ пуних 28 година на молбу које препоручује се свакоме ко би што-год знао о речном Илији да достави

клиц. књ. мнп. спол. послова. (5-5)

Објава.

Земља кап. Шшира Вуисића у „Брези“ (колапински округ) овим се износи на јавну продају за намир његових дугова, којима је рок неплате прошао 1 Јануара т. г., а којима капетан Вуисић није могао одговорити.

Земље има, што орачице што косачице 80 рала, сва се да тонити, а граничи, од истока комуном и путем сеоцким; од запада: комуном покрај ријеке Шаре; од сјевера: комуном и земљама Милана Радованова, Петра Тошића, Митра Пушпина и Живка Мијатова; а од југа; земљама Мира Дедовића и Пафта Цемовића.

Рок јавној продаји остављен је од 15 Јануара т. г. до 15 Априла исто год. кој ће се дана земља уступити понудиоцу највише цијене, под условом да новац овом суду положи 15 Маја т. г.

Колпин, 15 јануара 1899 год.

Број 20

IV. 1899. 7.

Окружни Суд.

Број 13

129 (8-10)

Објава.

Износи се на јавном инканду друга кућа Илије Рачете из Котора, која има дужине метара 7 и 50 цент., ширине метара 4 и 40 цент., међу зидовима, а под кућом два магацина једне дужине и ширине; пред истима простора равнице метра 2 и 50 цент. ширине, а дужине метара 5. Ко би желио реченоу кућу купити, нека се пријави потписатој управи до 16 априла ове год., који ће се дан предати ономе који буде највишу цијену дао.

Број 51

Рајека, 15 марта 1899.

општинска управа.

Број 27

86 (3-3)

Оглас.

Овдашња прва повлашћена фабрика буре отвориће продају 1 Априла ове године за лакшу и тачнију послугу сваком купцу Цетиња Његуша Ријеке. Отвориће се депозит код г. Петка Пајевића на Цетињу, г. Петра Вујадиновића у Подгорицу. Депозити морају продати купцу буре по ниже означеној цијени уз готов новац.

Цијене депозита за <i>Цетиње</i>	
за 1 бачвицу литара 25	флор. 6 50
1 кашету 50 ботлића од $\frac{3}{4}$	11
	$\frac{2}{4}$ 7 60
	$\frac{2}{2/4}$ 10
За <i>Подгорицу</i>	
бачвица	5 90
кашета	$\frac{3}{4}$ 10 30
	$\frac{2}{4}$ 7 20
	$\frac{2}{2/4}$ 9 40

Никшић, 18. Марта 1899.

Вуко Јанков Кривокапић.

Број 30

97 (2-5)

Присјели су разредни лозови краљ. угарске повлашћ. IV разредне лутрије за 1 разред, вучење 18 и 19 маја 1899 год

100.000 лозова 50 000 добитака сваки други лоз добива.

Главни добитак у VI разреду у срећном случају 1,000.000 а премија 600.000 круна. Цијена за I разред цијели лоз фор. 6 — $\frac{1}{2}$ лоза фор. 3 $\frac{1}{4}$ фор 1:50 и $\frac{1}{8}$ лоза фор. 0:75

Ко жели из моје главне колектуре лоз купити нека што прије лоз поручи.

Мирослав Спаић Банкарска и мијењачка радња, главна колектура кр. уг. разредне лутрије у

Митровици (Сремској.)

Број 31

95 (2-5)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Свијема сродницима и пријатељима јављамо тужну вијест, да је наш никад непрежаљени ђед, односно брат и свекар

БОЖО ПРЕЛОВ ВУКМИРОВИЋ

преминуо у Подгорици 6-ог марта ове год. гдје је 7-ог истог сахрањен.

Овом приликом изјављујемо најтопнију благодарност подгоричкоме свештенству, војеноме и грађанскоме чиновништву, г. г. учитељима са ђацима, грађанству и браћи Цеклићанима, који покојника до вјечне куће испратили и спровод увеличаше.

Особита нека је хвала свештенику подгоричкоме г. Војину Поповићу, који се са покојником, језгровитим надгробним словом опростио. Такође благодаримо свијема, који нам телеграфично саучествоваше у нашој големој тузи.

Ожалошћени:

Браћа: Филип, Саво, Нико;

унци: Мило, Лазар, Ђуро;

и снаха Стане.

Број 32

103 (1-1)

На Знање.

Имам част јавити становницима ове Вароши да сам дошао овдје. Вадим зубе и корјен без бола, напуњам шуње зубе на три начина, намјештам нове зубе са умјереним цијенама. Ко жели нек се обрати у гостионицу **Антон Рајнвајна**.

Цетиње, 2 марта 1899.

Зубни Лекар

Леон Сараџија.

Број 33

47 (1-1)